

Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmä KOKOUSMUISTIO
Kirjastotoiminnan vaikuttavuuden arviointiryhmä

Aika: keskiviikko 30.9.2009 klo 10.00 - 11.50

Paikka: Oppimiskeskus Aleksandria, kokoushuone 430

Läsnä: Kirjastonjohtaja Jarmo Saarti, Kuopion yliopisto, pj.
Kirjastonjohtaja Marja Anttonen, Turun ammattikorkeakoulu
Suunnittelija Päivi Jokitalo, Kansalliskirjasto
Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki, Oulun yliopisto
Suunnittelija Markku Laitinen, Kansalliskirjasto (sihteeri)
Suunnittelija Vappu Lappalainen, Tilastokeskus
Suunnittelija Tiina Lehmikoski-Pessa, Kansalliskirjasto

Asiantuntijat Tietopalvelupäällikkö Sinikka Luokkanen, Hämeen ammattikorkeakoulu
Kirjastonhoitaja Eila Tapio, Oulun yliopisto

Poissa: Kirjastotoimenjohtaja Marja Malminen, Lahden kaupunginkirjasto

1. Kirjastoverkkopalveluiden palvelukysely ja kirjastoverkon käyttäjäkysely (Päivi Jokitalo)

Päivi Jokitalo kertoi KVP:n koordinoimista asiakaskyselyistä. Kyselyn kehittämisessä tähdätään jo seuraavaan kyselykierrokseen. Tarkoitus on toteuttaa loppukäyttäjille suunnattu kysely kaikilla kirjastosektoreilla ensi vuoden maaliskuussa mahdollisimman samanlaisena kuin edellisellä kerralla vuonna 2008, jotta vertailtavuus säilyy. Myös amk-kyselyn aikasarjaan on vertailtavuus tarkoitus säilyttää. Kuitenkin aiemmin erillisenä toteutetun FinELibin koordinoiman e-aineistojen käyttöä koskevan kyselyn yhdistäminen käyttäjäkyselyyn aiheuttaa sen, että kyselyn rakenne ei voi olla aivan sama kuin ennen - kyselystä pitää saada kompaktimpi, eli jotain joudutaan jättämään pois.

Kysymyslomakkeet on tarkoitus saada kommentoitavaan kuntoon niin, että niistä pyydetään loka-marraskuun vaihteessa kommentit Vaikuttavuuden arviointiryhmältä, Yleisten kirjastojen laatu- ja vaikuttavuustyöryhmältä sekä sektorineuvostojen puheenjohtajilta ja sihteereiltä.

Vaikuttavuuden arviointiryhmältä toivotaan kommenttia erityisesti vaikuttavuuden osoittamisen mittaamista ajatellen. Kommenteja voi lähettää jo ennen varsinaista kommentoitavaa versiota. Tärkeää on myös kertoa näkemyksiä siitä, mitä ainakaan ei saa poistaa ja mitkä kysymykset ovat jo nyt toimivassa muodossa. Kaikki kommentit ovat tervetulleita.

Kyselyohjelmiston kilpailutus pyritään tekemään marraskuussa, jolloin vuodenvaihteessa asiassa oltaisiin toivottavasti jo pitkällä.

Kyselystä on lisätietoa osoitteessa

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/kayttajakysely2008.html>. Samalla sivulla on linkit kunkin kirjastosektorin kysymyksiin.

Osoitteessa

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/finelib/vaikuttavuus/kayttajakyselyt.html> on tietoa elektronisten aineistojen käyttäjäkyselystä, joka toteutettiin viimeksi vuonna 2007. Sivun alalaidassa on linkit tämän kyselyn sektorikohtaisiin lomakkeisiin.

2. Kirjastojen mittariehdotukset

Ryhmä on koonnut kymmenen mittarin paketin, jota ehdotetaan seurattavaksi. Seuraavassa taulukossa mittarit ovat ”paremmuusjärjestyksessä” sen mukaan miten paljon eri kirjastosektorit ovat niitä painottaneet. Taulukossa näkyy myös mille sijalle sektorit ovat kunkin mittarin asettaneet. Rasti (X) merkitsee, että mittaria ei ole ”pisteytetty”, mutta se on haluttu mukaan.

Pienin ”pistemäärä”: mittari kerännyt eniten kärkisijoja		Yo	Amk	Erik	Yl.k.	Kans.kirj.
11	Asiakaskyselyssä ”palvelut kokonaisuudessaan” -kohdasta saatu arvio Asiakkaan saaman tiedon antama hyöty asiakkaalle, esim. FinELibin käyttäjäkysely	X	1	1	9	X
15	Kirjastokäynnit (fyysiset ja virtuaaliset) / kohdeväestö tai asukas	2	7	5	1	
17	Kirjaston kokonaiskulut / kohdeväestö tai asukas	4	5	4	4	
17	Kirjaston vaikuttavuus omassa kehysorganisaatiossa / yhteiskunnassa	X	3	9	5	X
17	Opiskelun ja työskentelyn tehostuminen (vaikutusmittari)	X	2	8	7	
19	Lainat + el. palveluiden aineistonlataukset/kohdeväestö tai asukas	3	8	6	2	
20	Kirjastoaineistokulut / kohdeväestö tai asukas (fyysiset ja digitaaliset aineistot)	5	9	3	3	
22	Informaatiolukutaito, esim. tiedonhankinnan opetuksen vaikutus opiskeluun (asiakastytyväisyyskyselystä)	X	4	10	8	
27	Kokoelmien kattavuus ja laadukkuus (Onko kirjastokohtainen asia?)	X	10	7	10	X

Lisäksi:
Panos-tuotos -mittarit lasketaan edellisten avulla
Toisen asteen vaikutus otettava huomioon amkien mittareissa

Sovittiin, että mittariehdotuksiin palataan seuraavassa kokouksessa ja keskustellaan samalla kyselystä sitä silmällä pitäen. Kentältä tullaan kysymään, voivatko kaikki kirjastot sitoutua tähän mittaristoon. Sen jälkeen mittaristoa aletaan myös aktiivisesti testata.

3. IFLA kuulumiset

Iflan pääkongressin 2009 teema oli ”Libraries create futures: Building on cultural heritage”. Ryhmän jäsenet kertoivat havaintojaan kesän IFLA-kongressista.

Tämän vuoden esillä olleita teemoja olivat mm. ”advocacy - evidence based advocacy”, tilastointi ja arviointinäkökulma, e-metrics, e-aineiston säilyttäminen ja konservointi ja sen arviointi. Ryhmän laatima kymmenen indikaattorin paketti, jota Markku Laitinen ryhmän puolesta esitteli Firenzen satelliittikongressissa, herätti myönteistä mielenkiintoa - esitelmän kokosivat Jarmo Saarti, Aki Kangas ja Markku Laitinen. Esitelmä ”Statistics and surveys as tools for library management in Finland” tullaan myöhemmin julkaisemaan proceedings-julkaisussa.

Digitaalinen maailma oli yleisesti ottaen vahvasti esillä sekä pääkongressissa että off site -konserneissa - se ei ole enää tulossa vaan se on nyt. Digimaailma muuttaa käyttötapoja ja nyt on aika ryhtyä oikeasti katsomaan asiakkaitten käyttötapoja ja seurata tarjotaanko heille oikeita palveluita.

Todettiin, että Suomessa on sen verran vahvaa osaamista ja ideointia, että meidän kannattaa enenevässä määrin tehdä juttuesityksiä Iflaan. Esitelmien lisäksi myös posterit on syytä muistaa.

Koska ryhmän jäseniä on mukana Iflan eri jaoksissa, keskusteltiin myös mahdollisuuksista edistää yhteistyötä jaosten kesken. Sopiva yhteistyön teema liittyisi esim. kirjastotoiminnan vaikuttavuuteen.

IFLA 2009 verkossa:

IFLA:n 2009 tiedotussivu osoitteessa <http://www.ifla.org/annual-conference/ifla75/>

IFLA Express suora osoite <http://www.ifla.org/annual-conference/ifla75/ifla-express2009.htm>

Ohjelma ja esitykset suoraan <http://www.ifla.org/annual-conference/ifla75/programme2009-en.php>

4. Syksyn toimintasuunnitelma

Ryhmä kokoontuu syksyn aikana vielä kerran ja käsittelee silloin mittareita ja kyselyjä.

5. Muut asiat

Keskusteltiin esityksestä ryhmän jatkoksi sekä yhteistyöstä KITT-ohjausryhmän kanssa. Molempien ryhmien toimikausi päättyy tämän vuoden lopussa.

Ryhmien toimenkuvat sivuavat toisiaan ja tiivis yhteistyö niiden välillä on tarpeen. Todettiin, että tulevan yhteistyön kannalta tehokkainta olisi yhdistää aiempi vaikuttavuuden arviointiryhmä ja KITT-ohjausryhmä siten, että kirjastosektorit nimeävät uuteen ryhmään kaksi edustajaa seuraavan esityksen mukaisesti.

Esitys:

- a. Vaikuttavuuden arviointiryhmä ja KITT-ohjausryhmä yhdistetään siten, että kirjastosektorit nimeävät uuteen ryhmään kaksi edustajaa, joista toinen erikoistuu johtamiseen ja toinen tilastoihin.
- b. Tehtävät:
 - Johtamisen työkalujen kehittäminen kirjastoille sekä siihen liittyvä osaamisen tukeminen.
 - Mittareitten ja indikaattoreiden yhteensopivuuden varmistaminen kirjastosektoreilla.
 - Indikaattorien ”markkinointi” ja implementointi eri ympäristöihin.
 - E-maailman mittaamisen kehittäminen.
 - Laadullisten asiakastytyväisyysmittarien edelleen kehittäminen.
 - Sosiaalisen median tekniikoiden käyttöönotto työryhmätyöskentelyssä ja tiedottamisessa.

6. Seuraava kokous / Ryhmän toimikauden päättymisen

Seuraava kokoontuminen on tiistaina 8.12.2009 klo 8-10 – paikka ilmoitetaan kutsun yhteydessä.